

Šikanování - informace pro rodiče

Šikanování je mimořádně nebezpečná forma chování, která ohrožuje základní výchovné a vzdělávací cíle školy. Šikana se v zárodečné fázi vyskytuje v téměř každé škole, a proto je nutné věnovat tomuto jevu zvláštní pozornost.

Naše škola již několik let pracuje podle Minimálního programu prevence rizikového chování, jehož součástí je Program proti šikanování. Hlavní cíle programu, tzn. bezpečná a spolupracující škola – patří mezi priority našeho školního výchovně vzdělávacího programu Škola pro Evropu.

Máme vypracované Krizové plány“ pro správné řešení situace při podezření na šikanování.

Snažíme se vytvářet zdravé a bezpečné sociální klima školy, prostředí přátelské vůči žákům, všem pracovníkům a rodičům, prostředí, ve kterém je žák úspěšně zařazen do třídního kolektivu a může se harmonicky rozvíjet. Důraz klademe na vytváření dobrých vztahů uvnitř třídních kolektivů a snažíme se včas zabývat narušenými vztahy ve třídě a případné náznaky šikany okamžitě řešit. Na prevenci šikany a při řešení jednotlivých případů učitelé spolupracují podle předem dohodnutých postupů. Mezi hlavní cíle programu pak patří úzká spolupráce s rodiči, neboť pouze účinná spolupráce rodiny a školy je předpokladem úspěchu v oblasti prevence šikany a dalších sociálně patologických jevů.

K potrestání agresorů používá škola výchovná opatření – napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitelky školy, snížení známky z chování a převedení do jiné třídy. V mimořádných případech se užijí další opatření:

- ředitel školy může doporučit rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP (Střediska výchovné péče), případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v místě příslušném diagnostickém ústavu.

-ředitel školy podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.

Čeho si v rodině všimát?

Vážení rodiče, doporučujeme, abyste si všímali těchto možných příznaků šikanování:

- o Za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi.
- o Dítě nemá kamaráda, s nímž by trávilo volný čas, s nímž by si telefonovalo apod.
- o Dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem.
- o Nechuť jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo). Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno při bedlivější pozornosti pozorovat strach. Ztráta chuti k jídlu.

o Dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o dovoz či odvoz autem.

o Dítě chodí domů ze školy hladové (agresoři mu berou svačinu nebo peníze na svačinu).

o Usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. „Nechte mě!“

o Dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se.

o Dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objeví výkyvy nálad, zmínky o možné sebevraždě. Odmítá svěřit se s tím, co je trápí.

o Dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze.

o Dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí.

o Dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům.

o Dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma. Své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.)

o Dítě se vyhýbá docházce do školy.

o Dítě se zdržuje doma víc, než mělo ve zvyku.

Co dělat v případě podezření na šikanu?

o Pokud s Vám dítě svěří se svým trápením, důvěřujte mu, podpořte ho a slibte pomoci

o Pokuste se zjistit co nejvíce informací – podrobností o Informujte školu o podezření na šikanování – obrátit se můžete na třídního učitele, metodika prevence, výchovnou poradkyni nebo vedení školy, **navštivte nás !**

o Při řešení problému spolupracujte se školou, která bude respektovat požadavek na zachování důvěrnosti informací

Co nabízíme a co už umíme proti šikaně dělat?

- Bereme vážně všechny informace, se kterými se nám svěříte.
- Každou situaci profesionálně prošetříme podle dohodnutých postupů v Krizových plánech.
- Podělíme se o všechny informace, které poskytovat můžeme a o které budete stát
- Poradíme Vám, kam se obracet pro odbornou radu, kde sehnat další informační zdroje.

• Nabízíme Vám v tomto přehledu základní informace, v nutných případech domluvíme společné setkání s odbornými pracovníky.

- Víme, čeho si máme všimnout.
- Víme, jak odhadnout stupně šikany.
- Víme, jakých konkrétních chyb se máme při vyšetřování jednotlivých stupňů šikany vyvarovat.
- Máme speciální krizové plány, které nám pomáhají rychle reagovat, jakmile vyhodnotíme informace z šetření.
- Víme, že musíme šikanu řešit komplexně, proto spolupracujeme s odborníky tam, kde končí naše profesní kompetence.

Vážení rodiče, naše škola je příznivě hodnocena jak rodičovskou veřejností, tak i Českou školní inspekcí. Velmi si toho vážíme. Nicméně i ta nejlepší škola není zcela imunní proti výskytu šikanování. Proto chceme být připraveni zachytit případné ubližování silnějších slabším hned v počátku a účinně takové bezpráví zastavit. S tímto záměrem jsme vytvořili program proti šikanování. Jeho důležitou součástí je spolupráce nás pedagogů s Vámi – rodiči. Prosíme vás proto o pomoc. Kdybyste měli podezření či dokonce jistotu, že je vašemu dítěti ubližováno, bezprostředně se na nás obraťte (na třídního učitele, výchovnou poradkyni, školního metodika prevence či vedení školy). Vaši informaci budeme brát velmi vážně a situaci budeme odborně a bezpečně řešit.

Přímé varovné signály šikanování mohou být např.:

- posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet; účet např. z důvodu etnicity, sexuální orientace, náboženského vyznání apod.;
- kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejm. pronášené nepřátelským, nenávislným, pohrdavým tónem;
- nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil;
- příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem;
- skutečnost, že se žák podřizuje ponižujícím a panovačným příkazům spolužáků;
- nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k nucení spoluúčasti na nich;
- honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvlášť silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí;
- rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout;
- žák se snaží bránit cestou zvýšené agrese, podrážděnosti, odmítání učitelům apod.

Nepřímé varovné signály šikanování mohou být např.:

žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády;

- při týmových sportech bývá jedinec volen do družstva mezi posledními;
- při přestávkách vyhledává blízkost učitelů;
- má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený;
- působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči;
- stává se uzavřeným;
- jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje;
- jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené;
- zašpiněný nebo poškozený oděv;
- stále postrádá nějaké své věci;
- odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy;
- mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy;
- začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole;
- odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.

Materiál vypracovali školní metodici prevence:

Mgr. Petra Fialová a PaedDr. Antonín Herrmann

Poslední kontrola a úprava textu: listopad 2021